

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Helyben.		Vidékre küldve:	
Egy evre . . .	10 kor. — fill.	Egy evre . . .	16 kor. — fill.
Fél evre . . .	5 . . .	Fél evre . . .	8 . . .
Negyed evre . . .	2 . . . 50.	Negyed evre . . .	4 . . .
Egy óra . . .	1 . . .	Egy óra . . .	1 . . . 70.
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**Felelős szerkesztő: **Ifj. MORICZ PÁL.**Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többnapos megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden száz 4 fillér.

Becsületes magyar színház.

(Dr. Gulyás István indítványa.)

A színpadi szerzetelenségek ellen harcot fojtat a sajtó nemesebb, hivatalát komolyan teljesítő része, hogy e harcznak nem volt meg mindig, mindennél a teljes sikere, annak oka volt, hogy a hírlapírók közönség, illetékes körök magára hagyták jobb törekvésivel és küzdésével. Örömmel említjük és közöljük tehát, hogy a meddő harczban biztató fordulatok állottak be, legalább itt Debreczenben.

Itt van mindjárt a színházunk igazgatójának, Makó Lajosnak a beköszöntő beszédében tett kijelentése és fogadalma, midőn a „becsületes színház” mellett nyilatkozott, de itt közöljük dr. Gulyás Istvánnak, a kollegium egyik jeles tanárának, a színpadi bizottság érdemes tagjának, a nemes izlésű műbírálnak és izzó fajszerető magyarnak egy határozottan körvonalozott indítványát, melyet a színpadi bizottsághoz nyújtott be, melyben a szomorú igazságnak megfelelően festi a magyar színház, így a debreczeni színháznak az erkölcsi s a nemzeti téren tapasztalt sülyedését, melyben a sülyedés, a fürtelemnek ezen továbbterjedése ellen miután rámutatott, öszin-

tén nyilatkozik az ellenörzés fogyatékossága felől és egyidejűleg utakat, módokat sorol fel — a színpadi bizottság közbenjöttével — az orvoslásra, a további hanyatlás meggátolására, a régi nemes szellem felébresztésére, mely szellem — mint írja — nem lehet más, mint a hamisítatlan, megvesztegethetetlen erkölcsi alapokon nyugvó művészeti szellem. „Ez a szellem pedig csak a becsületes magyar színpadon virulhat.

A bajok orvoslását tapintatosan, de határozott kezekkel akarja Gulyás István, kinek idevonatkozó indítványát, tekintve e közérdekű kérdés nagyfontosságát, a teljes megokolással együtt közöljük. A kor történetének későbbi megírói ezen írásból értékesen tájékozódhatnak izlésünk, szellemünk, hanyatlásának az okai felől, melyek — részben a színpadról is származtak. Így hangzik ez a közfigyelemre és minden nemesebb törekvésű egyéneknek a pártolására érdemes kiváló indítvány:

Tekintetes Színpadi Bizottság!

A Debreczen szabad királyi város fentartotta közművelődési intézmények között egyetlen egy sines, mely hatására, jelentőségére a városi színházat csak meg is közelítené. Mig ugyanis a többi közintézmények rendszeresen csak particularis érdekek

szolgálatában vannak, amennyiben a polgárság egyik vagy másik fajta érdekét ápolják; addig a színház a polgárság egyetemének egyetemes érdekét szolgálja. Egy hatalmas nevelőintézet az, melyben nem ez s az agára a tudományoknak, nem ez s amaz osztályát a polgárságnak, hanem magára a körülöttünk forrongó eleven életre tanít bennünket mindnyájunkat, művelteket és műveletleneket, ifjakat és öregeket, férfiakat és nőket egyetemes nyelvének a leg-egyetemesebb művészet. Világos, tiszta tudatában volt ennek a város böles belátású tanácsa és közösége mindig. Innen magyarázható meg, hogy Debreczen már megünnepelhetette színházának százéves fenállását; innen, hogy a város nagy megterhelhetése mellett is az első között emelt falai között díszes templomot a színművészet muzsájának; innen, hogy ma is tetemes költséget fordít annak fentartására s a benne működő művészársaságok segélyezésére.

Volt idő, midőn hazánkban is, másutt is a színházak a megtámadott, az üldözött nemzeti szellem és nemzeti nyelv menedékhelyei voltak. Ma már ez az eset nem forog fenn. De azért a színházak jelentősége, szerepe nem kisebb ma sem, mint volt régen. Ez az a hely, a hol a társadalmat érdeklő, mozgató eszmék az egész társadalom előtt megelevenednek, az életnek egy-egy jellemző, színpadra vitt jelenetében testet öltenek. Ez az a hely, a hol a művészet egyetemes hatása alatt a különböző társadalmi rétegek izlése, erkölcsi fel-fogása legalább alapjaiban egyöntetűvé csiszolódik. Ez az egyetlen hely az, a hol mindnyájan, rang és műveltségbeli különb-

A vértanuk.

(Emlékek a 13 tábornokról.)

Az Aradon kivégzett tizenhárom generális mindegyike java idejében szenvedett vértanuhalált a szabadsáért. Még a legöregebb, Aulich Lajos is csak ötvenhét éves volt, midőn kiszenvedett, a legifjabb pedig, gróf Leiningen Westerburg Károly, alig érte el a férfikor küszöbét, harminczadik évét töltötte be épen.

Az ő sorsa talán a legtragikusabb valamennyi közt, mert tulajdonképen szíve vettette le vele az osztrák Waffenrockot. 1845-ben, mint a 31-ik serezed századosa a délvidéken állomásozott, s Török-Becsén megösmékedett a durgazdag, örmény származású Sissányi családdal. Aki csak egy kicsit is ösmerte a régi Pest társadalmi életét, tudja, hogy a negyvenes esztendőkből valóságos forradalmat csináltak a Sissányi lányok. Bál, hangverseny, esteli társaság nem eshetett meg náluk nélkül, s a nemcsak gazdag, de csodaszép leányokat rendszeren valóságos udvar környékezte az akkori aranyifjúság javából válogatva. Janka, Femi, Eliz, — hogy melyik volt szebb, ki tudná ezt megmondani. Saghy Tóni, Almásy néni, hajdani híres gavallérok, még galamb-

ősz hajjal is lelkesedtek és sirtak, ha a Sissányi-lányokra fordult a beszéd.

Eliznek imponált Leiningen gróf hódolata, a ki nemcsak egyike volt a legdaliásabb férfiaknak, de lovagias akár Bayard, nyájas, kellemes társalgó, és olyan előkelő familiából való, hogy még az angol királyi házhoz is atyafi.

Eliz a törökbecsei park árnyas fái alatt járkálva, egyszer aztán kimondta az ultimátumot.

— Jól van, de tegye le előbb az osztrák uniformist; akkor aztán mehetünk az oltárhoz, majd bizony, hogy engemet azzal csufoljanak, hogy lisztes zsák-nak lettem a felesége.

Leiningen szaván fogta a szép leányt. Beadta lemondását és mar magyar díszben esküdtött örök hűséget a lelkes honleány, Sissányi Erzsébetnek. 1844-ben történt ez — és négy év múlva már fölhasant a költő ébresztő szöze:

Talpra magyar, hi a haza . . .

Honos, magyar indigéna volt már akkor Leiningen, akit felesége biztatása mellett a régi katona is biztatott:

— Eredj, vond ki rozsdás hüvelyé-

ből kardod a haza, hazád, a szabadság védelmére.

És Leiningen elment — szemközt harczolva fivéréivel, akik a sasos zászló alatt maradtak.

Tragikuma a legmegrázóbb. Neje a hajdani csodaszép Sissányi Erzsébet ötven évvel érte túl a vértanu halált szenvedett férjét, s mult tavaszon tették örök nyugalomra.

Aulich — az isaszegi győző. Fokonkint küzdötte föl magát a pozsonyi, vagyontalan polgárfi a katonai ranglétra fokozatainak és mikor már alezredessé lett a Sándor czár nevével viselő gyalogezredben, akkor kiűtött a szabadságharcz. Hős és filozófus. Egyik legnevezetesebb fegyverténye volt, midőn fenyegetett hadosztályát a hóval és jéggel fődött Szalka nyergén Körmöcbányáról Besztercebányára átvette. Mint ember igazi római jellem volt s ez talán még nagyobb tekintélyt szerzett neki a hadseregben, mint vitézsége és katonai tudása. A szabadságharcz egyik legfényesebb momentuma volt, mikor 1844. április 24-én Aulich huszáraival bevonult Pestre, s a rákosi táborban, a fővárosi legelőkelőbb körök hölgyei, monstre küldöttségben vittek akkor babékoszort isaszeghhősének. Tiszteleté-

ség nélkül, kiki a maga módja szerint, de egy és ugyanazon eszméáramlatnak hatása alatt, a földi élet komor és mulatságos, megdöbbentő és felemelő jelenségei felett együtt elmélkedünk. Legalább Debreczenben még a színház ez a hely. A nagy világvárosokban a különböző társadalmi rétegeknek megvan a maguk külön színháza is, bizonyoságul annak, hogy azok a társadalmi rétegek egy eszméért lelkesedni nem tudnak még a színházban sem. A mi színházunk ma meg nincs lefoglalva társadalmunk sem egyik, sem másik elemének: az egész Debreczené az, s kívánatos, hogy mindig az is legyen. És ha ez így van, természetesen olyan szellemnek kell abban uralkodnia, amely az egész közönség igényeinek megfelelően. És ez a szellem nem lehet más, mint a hamisítatlan, megvesztegethetetlen erkölcsi alapokon nyugvó művészeti szellem.

Tekintetes Színügyi Bizottság! A nagy Széchenyiről maradt ránk az a hagyomány, hogy európai utazásai alatt mindent megvizsgált, meg olyan dolgokat is, amikre eleve utalással gondolt, csak is azért, hogy azon a téren is legyen közvetlen tapasztalata. Azt is tudjuk, hogy a megállapodott jellemű, erős akaratu férfi az élet legpíszkosabb, legvisszataszítóbb jelenségeinek szemléletét vagy épen átélést is jellemének még erősebbé tetelére, a tisztához, az erkölcsi jöhoz való ragaszkodásban még jobban megszilárdításához használja fel, tudja felhasználni; de mindezekkel szemben azt is tudjuk, hogy kiforratlan vagy gyenge jellemű, a műveltség, az igazi műveltség zomanczával fel nem fegyverezett egyének a bűn, az erkölcsi fertő szemléletéből nem undort, hanem kedvet, ösztönt merítenek az abban való elmerülésre, ami aztán a társadalmi betegségek végtelen sorozatának válhatik s vala is sok esetben kuforrásává. És vajjon kell-e bizonyítgatnom, hogy ami színházunk állandó közönsége nem a Széchenyi lélekével nezi a színpadunkon előadott darabokat? Nem tudjuk e mindannyian, hogy a

mi színházunk közönségének legnagyobb része állandóan minden fertőző hatásnak nagyon is kitett fejletlenebb ifjakkól, leányokból és az erkölcsi sülyedés képeinek veszedelm nélkül való végig nézésére nem képes elemekből áll? És ha ehhez kétség sem férhet, bizonyára azt is mindenképpen látja, hogy a debreczeni színpadra nem lehet, nem szabad olyan darabokat engedni, amelyek közönségének egy kis részében botrányozáson kívül egyéb kárt nem tesznek, de a nagyobb rész erkölcsi érzésének megmetyelvezésére egész biztosan vezetnek:

Tekintetes Színügyi Bizottság! Nem ok nélkül mondtam el azokat, amiket eddig mondtam. Azt hiszem, a bizottság minden tagja egyetert velem abban, hogy a mi színházunk nem pusztá mulatóhely, ahová naponként egy pár órának jól-rosszul eltöltésére járunk; hogy a mi színházunk még ma legalább egy igen fontos közművelődési intézet, melynek egészséges szelleme felett örködni e város előjáróságának elsőrendű kötelessége; hogy épen ezért ezt az intézetet semmiféle maganvállalkozás önkényének kiszolgáltatni nem szabad. De, sajnos, be kell ismernünk azt is, hogy a ránk bízott felügyeleti jogot eddig, kivált a legközelebbi multban, szigorúan nem érvényesítettük, — úgy látszik — a rosszul értelmezett liberálismas álláspontjára helyezkedve. Olyan darabok kerülhettek nálunk színre csak az elmúlt színi évad alatt is, melyeknek odakerülnök a debreczeni közönség jól fel fogott érdekeit tekintve nem lett volna szabad. Olyan darabok, melyeknek előadásán nemcsak a finomabb ízlésű nagy közönség, hanem maguk a színügyi bizottság tagjai is megbotrányoztak — de megakadályozni nem tudtak. Olyan darabok, melyeknek színrehozatala ellen a helybeli sajtó egyértelműen a közerkölcsiség megóvása érdekében hangosan tiltakozott, de a melyeket, a nagy közönség alantasabb szenvedélyére számítás mégis színen tartott.

Az ilyen eseteknek, tekintetes színügyi bizottság, a jövőben ismétlődniök nem szabad ha csak feladatuknak komolyan és

minden mellék tekintetet félretéve megakadályozni. A felelősség első sorban mi reánk hárul s mi a divattal, a korszellemmel s más ehhez hasonló frázisokkal nem takarózhatunk. Nekünk a főváros megromlott szellemű művészi élete után mennünk vakon nem szabad; hagyományaink, a vidéki városok közt elfoglalt helyünk, a tiszta magyarságnak felénk fordított tekintete mind azt parancsolják, hogy ez ellen az irány ellen emeljük fel tiltakozó szavunkat s színházunkat és ennek útján közönségünk ép erkölcsi és művelését harmadrendű boulevard-daraboknak állandó műsoron tartása által megmetyelvezni ne engedjük, sőt ellenkezőleg erélyes állásfoglalásunkkal úgy a vidéknek, mint magának a minden vidékét kicsinyesen lenéző fővárosnak is példát mutassunk. Városunk multja és jelene nem csak megengedi, de egyenesen kötelességünké teszi ezt.

És ehhez nekünk nemcsak a színházhoz való viszonyunkból kifolyó természetes, hanem szerződésileg is biztosított jogunk van. A színgazgatóval kötött szerződésünknek 29. pontja az új darabok előadási engedélyét — kevés korlátozással — egyenesen a polgármester tetszésétől teszi függővé. Ugyancsak e szerződés 22. pontja pedig minden darabra nézve kimondja, hogy „a tulajdonos város és a színházat látogató közönség különös érdekeit a vállalkozó színgazgatóval szemben a városi színház-bizottság, illetőleg a városi tanács képviselvé, vállalkozó színgazgató köteles a bizottság és a tanács figyelmeztetéseit, illetve rendelkezéseit követni s azoknak eleget tenni. Ebből kifolyólag tartozik vállalkozó színgazgató műsorát hetenként előre a színházi bizottságnak beadni . . .”

Tehát a polgármesternek, a színházi bizottságnak és a tanácsnak joga van szerződésileg is minden olyan darabnak előadását megakadályozni, melyet a debreczeni közönség érdekeiben vagy általános művészi szempontból előadhatónak nem tart. De épen azért, mert három forum is illetékes az e tekintetben való ellenőrzésre, nehezen megy

re a nemzeti színház diszeloádást is rendezett, midőn Bathyanyné és Karolyiné meglátogatták Aulichot páholyában. Daczára, hogy benne a nagy hadvezért becsülve, Görgeyhez inkább vonzódtott Aulich, mint Kossuthhoz, sorsát nem kerülhette ki. Utolsó óráiban nagy lelki nyugalommal Horatiust olvasta, és úgy halt meg mint egy római hős.

Ittebei és eleméri Kiss Ernő, valóságos legendás alak. Azokból a huszárokból, a kikből a Hertelendiek, Simonyiak és Meskók termettek. Kiss Antalnak dús gazdag fiaként, különös örömet lelta a drágábbnál, drágább, szebbnél, szebb lovakban: s ezért is a huszár életre szánta magát. Midőn atyja elvitte az ezredeshez, ez tudni sem akart a még gyermek Kissről, de Kiss Antal pazar ajándékaival az egész tisztikart annyira megnyerte, hogy mégis bekönyörögte fiát az ezredbe.

A fiatal Kiss Ernő gavallérságáról mesék maradtak meg. Egy ízben például egyik látogatója egy remek, gyémántokkal kirakott dohányszelenczét is tátott asztalán. Nagyon megdicsérta, mire Kiss így szólt:

— Önnek adom — örülni fogok, ha ez Önnek örömet szerez.

A látogató szabadkozott. Kiss azonban az ablakhoz lépett, amely alatt viz folyt s a drága ékszerét kidobja, ha a látogató nem akadályozza meg s el nem fogadja a mesés értékű emléket. Máskor ins-

pieziálni jött egy generális, mikor lovait jártattak lovaszai. Volt nagy hatvan darab, kérdezi a tábornok, kié a ló, s mindég hangzot a válasz:

— Wachtmeister Kiss!

Csak később világosították föl aztán az álmélködő vén generálist, hogy, micsoda nabo nak a fia ez az őrmester. Különösen az alvidéki racz lázadás leveretéseben volt nagy érdeme Kissnek, aki noha már 1849 tavaszán nem a legjobb végét jósolta a szabadságharcznak, híven szolgálta hazáját egészen a világsi katasztrófáig. Mint pesti terparancsnok nagyon népszerű volt, 1849 nyarán, midőn az angol királynőben lakott, minduntalan kapott fáklás zenét. Egy ilyen alkalommal bementek hozzá Sembery Imre képviselő nevével és fiaeskájával, hogy ők is gyönyörködhesse a ragyogó látványban. Semberyne, lelkes honleány, nagy műveltségű asszony, szives örömmel gratulált Kissnek a kitüntetéshez.

Oh! — monda a tábornok, melázó mosolylyal tekintve alá a hullámzó tömegre, azt hiszem ennek a fénynek nagyon nagy lesz az arnya.

Látnoki jóslata beteljesült, a forradalmi kormány által kinevezett altábornagy, a ragyogó magyar gavallér életét az aradi Golgotán fejezte be.

Török Ignác, épen úgy, mint Aulich, egyik legképzettebb katonája volt a szabadságharcznak. Halálában is hasonlított ehhez a kitünő bajtársához, mert mikor a pap,

utolsó utjára előkészítendő, megjelent Török Ignác a legnagyobb lelki nyugalommal Vauban híres erődítés munkalatait olvasta.

Knezics Károly, Damjanichnak egyik leghívebb fegyvertársa folytatta a sorozatot, majd Vécsey Károly és Lázár Vilmosról emlékezzünk.

Lázár Vilmos kiválóan szép, daliás katona volt, akit épen születése napjának fordulóján végzett ki a hóhérek. A börtönben rendkívül szomorú volt és nevének, született báró Reviczky Máriának szomorubból szomorubb leveleket írt. A vesztőhelyre bátran ment, s még rendelkezett aradi fogságában írott, később napvilágot is látott nagyon becses naplójának sorsáról.

Vécsey Károly, hernád-vécsey és hajnácskői Vécsei ősrégi nemzetségből eredt. Atyja Vécsey Ágoston gróf maga is hős katona volt, mint nagyatyja Szigbert, aki altábornagyig vitte és lovagja volt a Mária Terézia rendnek Ágoston, mint alig 14 éves gyermek részt vett az utolsó török háborúban, 1805-ben már alezredességig vitte. Érdemes felemlíteni, hogy az austerlitz csata után, 152 huszárral ő kísérte át Ferenc császárt Napoleon táborába. Traditíók. fényes kitüntetései nagyatyja és atyjának szintén a sasos zászló alá vitték Vécsey Károlyt, 1845-ben már őrnagy volt a József-huszároknál. kilátással diszre, rangra, de ő benne mégis erősebb volt a honfiu, a megcsontosodott osztrák katonánál. Egyike az

az ellenőrzés. Minthogy azonban a polgármester a tanácsnak is, a bizottságnak is elnöke; minthogy a bizottság minden tekintetben véleményező közege a tanácsnak és így első sorban a bizottságot terheli minden esetleges mulasztásért a felelősség: magának a bizottságnak kell módot találni arra, hogy szerződésileg is biztosított természetes jogát komolyan gyakorolhassa az ellenőrzés tekintetében.

Tisztelettel indítványozom azért, hogy mondja ki a színházi bizottság:

1) A színházban előadandó darabok feletti ellenőrzési jogát teljes mértékben gyakorolni óhajtja a jövőben;

2) a jog gyakorlásának szabályozása szempontjából a) óhajtandónak tartja, hogy a színházi bizottság tagjai a számukra fentartott páholyban és kijelölt erkély ülésen lehetőleg pontosan jelenjenek meg; b) vagy jelmezes főpróbák tartását rendeli el minden új darabra nézve, mely főpróbákon aztán testületileg részt vesz; c) vagy egy állandó (3 vagy 6 tagú) albizottságot küld ki a polgármester vagy a színházi felügyelő elnökletele alatt, s ez albizottságnak kötelességévé teszi a próbákon való megjelenést s az illető darab előadása előtt legalább 8 nappal a színházi bizottságnak való jelentéstételt az esetben, ha véleménye szerint a darab előadása nem kívánatos.

Tekintetes Színügyi Bizottság!

Semmi sem áll tőlem távolabb, minthogy a színészetet városunkban censura alá vessem, mert a művészet szabad fejlődését nálam senki jobban nem kívánhatja. Célom csak az, hogy

első közt ajánlotta föl fegyverét a szabadságharc ügyének, hősiessé tartva ki mellette a temesvári szerencsétlen csatájára Sorsa osztályosává tette a többinek s vértanu halállal pecsételtette meg vele lángoló hazaszeretetét.

Lahner, Pöltenberg, Schweidel, diszei a szabadságharc tábornoki karának, mind a vesztőhelyen végezték életüket, amelyet megszentelt földde tett dicső halálok.

Desseffy Arisztid, a jeles családnak nemesi agazatából eredt sarja már nyugalmazott osztrák tiszt volt, midőn a szabadságharc hívé szavára, kardját a magyar ügynek följajánlotta, Rendkívül bátor katona volt s gyors megjelenésével ő döntötte el a tarczai ütközetet. A világosi katasztrófa után fogságba került s noha herezeg Lichtenstein altábornagy erősen közbevetette magát érte, egyebet sem tudott keresztülvinni, minthogy bitó helyett golyó általi halállal végeztetett ki.

Damjanich. A hősök hőse, ez a valóságos mythosai felistene szabadságharcunknak, zárja be dicsőült vértanúink sorozatát. A milyen hősi katona volt, úgy gyűlölte a politizáló tiszteket s ilyen alkalmakkor rendszer dörgedelmes rámondással vágott közbe: „Sohase kóskodjunk mi, hanem verjük meg az ellenséget, a többi majd elvégzi Kossuth Lajos.” Nagy-Sarló, Szolnok-mind egy-egy babérlevél a nagy hősi heradhatalan koszorujában. Midőn a szabadságharc vége felé lábát eltörte Damjanich, nem mehetett többé csatába, de felépülve bevittette magát Aradra, ahol a kormány a

az irodalomban felburjánzó mérgesgiz-gaznak fertőző veszedelmétől színházlátogató közönségünknek jó izlését megóvjam. S minthogy szilárd meggyőződésem, hogy velem e tekintetben a tekintetes Bizottság minden egyes tagja egyetért, tisztelettel kérem indítványomnak tárgyalás alá vételét s arra nézve a határozathozatalt.

Dr. Gulyás István

városi szính. biz. tag.

Egyezkedés a magyar nemzet bőrere.

Mint a dió burka a hogy felpattan, az osztrák és magyar miniszterek közötti egyezkedésnek a burka is így kezd ki — és felpattogni. Érdekes tehát, mivel bőrünkre megy a bécsi vásár, e nyilatkozatot olvasni, hogy miben egyezkedtek és körülbelül miben állapodtak meg. Ugylátszik, a kormányok megállapodtak, hogy:

A vám- és kereskedelmi szerződés ismét tíz esztendőre köttessék, de nem világos, hogy az 1903. december végétől, vagy 1907. december végétől vagy, a multa visszahatólag, 1907. december végéig számítandó.

Megegyeztek a gabonavámok felemelésében, de hogy milyen lételekkel, azt tudni, volna reánk nézve legfontosabb, különös tekintettel a német mezőgazdasági vámok prohibítív nagyságára, mert ezek az amerikai és orosz termést ránk zudítják, ha a kaput kellő módon mi is el nem zárjuk.

Az osztrák iparnak kormányunk megadta azt az engedélyt, hogy a nyersanyag vámentes behozatala jövőre is fenntartassék, tehát a külföldi gyapju, len, kender, gyapot és jutta jövőre is lehetlenné teszi a magyar juhtenyésztést és ke-

vár parancsnokságát bizta hü kezére. A világosi fegyverletétel után ostromállapotba is helyezte a várat s oda nyilatkozott, hogy: „akár egy száz kozáknak megadja magát, de az egész osztrák sereg ellenében, utolsó csepp véreig védelmezi a várat.” A vár átadására aztan csakugyan Buturlin orosz tábornok jelent meg. Damjanichot pedig, mint kegyelemre kiadott foglyot, átvették az osztrákok. Aradon nemsokára összeült a haditörvényszék, amely a hős tábornokot tizenkét tarsával együtt halálra ítélte. Amint élt, oly bátran halt meg Damjanich Janos, akinek utolsó perczai némileg hasonlítanak egyik magyar jakobius, Lackovich férfias végesetéhez. Még ez is kissé gunyosan kiáltott az előtte menő társára, Szentmarjayra, hogy: bon voyage, ugy Damjanich is keserü tréfával jegyezte meg, már függő társaira mutatva! „Furesa, hogy én, aki a csatában mindig előljartam, most engemet tettek meg sereghajtónak.” Damjanich rendkívül mélyen érző, költői lélek is volt különben. és az az imádság, melyet börtönében nejeinek írt, meghat mind lelki nagysága, mind formai szépsége által.

Az a nő, akihez utolsó sorait intézte a szolnoki hős, Csernovics Emilia, már egy félszázad óta viseli Damjanich Janos után az özvegyi fátyolt. Ezt a félszázadot emlékezéssel, a jótékony és szeretetnek szánt nemes munkával töltve el. A hős özvegye a nemzet özvegye, aki előtt tisztelettel hajlik meg a nagy gyásznapon minden igaz hazafi.

reskedelmi növények jövedelmezőbb termelését.

Megegyeztek, hogy a petroleumvám le ne szállíttassék, ami nagy haszna a galicziai petroleumbányásoknak, kárára a magyar fogyasztóknak s a fiumei és budapesti kőolaj-finomító gyáraknak.

Megegyeztek az állategészségügyi rendszabályok szigorításában, amit a magyar állat-kivitel nehezítésére eszeltek ki az osztrákok. De reméljük, hogy a magyar kormány intézkedései lehetlenné teszik az akadémikusok szekaturát.

Az osztrák ipar védelmére felemelték az iparvámokat, a magyar fogyasztók terhére, de hogy mely összegig és vajjon milyen behozatalnak kizárására, az csak ezután fog kitűnni, ha a textil- és gépipar díjszabásait ismerni fogjuk.

Megállapodtak a magyar értékpapírok járadékadójának eltörlésében és viszonzásul a magyar szállítási adót elengedték az osztrák dunagőzhajózási társaságnak.

A vasuti tarifara nézve marad az eddigi viszony az osztrák vasutakhoz.

Hogy a kereskedelmi utazókra, kik nálunk osztrák árukkal hálznak s az osztrák fioküzletek megadóztatására, valamint a magyar hatóságok és vasutak szállításainál az osztrák verseny követelt egyenjogúságára nézve történt-e megállapodás, nem tudjuk.

Mi történt a borvám-klauzulával? És a szerb határforgalom ujra szabályozásával?

Követelték ezenkívül az osztrákok a magyar iparpártolási törvények módosítását, a Banffy-fele kiegyezés revízióját, a fogyasztási adók átutalási eljárásának módosításával, a pénzügyi vámnak nekik kedvező megváltoztatását, amre a magyar kormány a kávévám felemelésének követelésével felelt. Ugyisint a banktörvény módosítását is követelték a paritás megszüntetésével. Mindezekre azt felelte a Szell-kormány, hogy a magyar törvényhozas által elfogadott Banffy-fele kiegyezésben Magyarország kárára változtatásokat engedni, lehetlenség.

Ha a Fremdenblattnak igaza lenne, hogy a bank- és valutakérdést ujra felvetették Körberék és ez a válságnak oka, az nagyon komoly. Mar Tisza idejében mindig a bank kérdéssel szoritottak meg bennünket és Wekerle alatt is megakasztották a valuta szabályozását azzal a világos céllal, hogy Magyarország összes hitelét lefoglalták s hirtelen megvonhassák és a valuta miatt a külföldi Magyarországot úgy elzárják, hogy se külön bankot ne állithasson, melyhez joga van, se kereskedelmi legyen a vámközösségben megmaradni — mindenáron Ennek az állapotnak véget vetett az új banktörvény és az aranyvásárlások, melyek a készpénzfizetések felvételét teszik lehetővé. Ha az ischli klauzulával nem bírták Magyarországot örökre gazdaságilag lebilincselni, most ujra előveszik — ha a Fremdenblattnak igaza van — a bank és valutakérdést, hogy ha jogilag nem is, tényleg és anyagilag rablánczra fűzzenek, mint az uzsorás szokta a hitel felmondásával és megvonásával adósát függésben tartani és kiszipolyozni.

Innét-onnét.

— Október 7. —

(Krumplivásár és villanyvilágítás a pusztán.)

Mint szakértő keveredtem a krumpli vásárba. Doktor Gulyás Pista kedves barátom a Tokajfelé robogó vonatról csábított

magával a krumplivásárhoz. Nem is bántam meg.

Az öreg kollegium 3—400 éves diákja számára vásárol doktor Gulyás krumplit, a mi savanyítva, miként törve kedves étel a benkosztos diáknak. Tehát nem egy-két zsák krumpliskáról van szó, hanem legalább is 100 mázsáról, melyből egész tót falu lagzizhatna a télen át.

A pallagi felsőgazdasági iskola kiváló igazgatójától, Kerpely Kálmán lovagtól értesült Gulyás Pista, hogy az intézet gazdaságának volna eladó krumplija és pedig — tekintettel a kollegiumra — kedvező áron és szállítással.

E krumpliómegnek a tekintésére ilt vonatra az én tisztelt barátom és a diákok krumplijának szakértőjeként szállottam le vele együtt a Józsefskert nevezetű őrházra, a hadhízi vonalon, hol már sárguló levél pergendez az öreg nyárfákról az őrházra.

Szerencsére a csinos, hetyke intézeti kocsi már varakozott Pista barátomra. — Kocsira ültünk. Azután „gyühe” . . . Dermedt, fonyadt, szürke színű, fajdalmas levegőjű a mező mindenfelé, mint nemelyiköknék a lelke.

A vastagbotos, katonás, tevékeny fiatal intéző uram egész hatalmas pince krumplit mutatott nekünk. Helyzetemben Sipulusz se tehetett volna egyebet, mint helyben hagyni, hogy a mutatott krumpli törve, friss kolbásszal, valami izletes lehet; mert tekintve az ideit rosz termés viszonyokat — ez egészséges, jól fejlett krumpli volt. Külön hópehely, külön rózsakrumpli. Tört krumplinak kitűnő az egyik, savanyu krumplinak a másik . . . Pista barátom mindössze a tekintetben emelt szót, hogy a szaporább hámozás kedvéért kívánatosabb a nagyobb faj krumpli. Ezértlen az apraját a nagytól külön válogatják. És hiszem, hogy parola mellett közös megelegedésre fejeződik be ez a krumplivásár.

A mi vastagbotos intéző urunknak pedig köszönöm a kalauzólást a krumplis pinceben és az intézet más részében is. Nemcsak krumplit, de más egyebet is láttunk itt feljegyzésre méltót. És igazán sajnálatos mulasztás, hogy a debreczeniek nagyobb része, az alkalmas közlekedés hiánya miatt, ezt a biztos alapra helyezett, virulásnak indult szép nemzeti intézetet nem ismeri.

Ott van például a gazdasz tanuló ifjuságnak a 100 főre rendezett benlakása. Micsoda barátságos, tiszta, kényelmes, villamfényvel világított fehér szobácskák ezek. Csinos, izléses butorozásu minden szoba. Két diák lakik egyik — egyikben . . . Semmi kaszárnya bűz, de az otthonnak természetes, jóleső illata, a baráti egyetemesnek a derűje mosolyog itt a fehér falakról . . . És még hozzá — a tandíjat is beleszámítva — 20 forintért teljes ellátást élveznek itt az ifjak . . . De kapós is a hely. Az idén is 50—60 tulajlentkezőt utasítottak el.

Füldőszobák, vívőszoba, olvasóterem, biliárdszoba, nagy közös étkező áll az ifjuság rendelkezésére és fent a főépületben a világos, levegős, gazdagon rendezett tanterem és a minta gazdaság szantóval, legelővel, erdővel, szőlészettel, kertészettel, dohány kísérleti állomással, nemes jószág-fajokkal és a poshadt városi lovegőellen a háttérben, mint élő óriás sövény, a nagy-erdő sötétlombos fái . . .

A kinek itt nem jön meg a kedve a gazdalkodáshoz, a ki itt nem szerelmesedik a magyar földbe, az jobb ha a barázdában hagyja az éke szarvát örökre.

Kerpely Kálmán igazgatónak, erélyes

és sokoldalú tevékenységének, kiváló szerepe, érdeme van ezen intézetnek az ilyen virágzásra, mintaszépségre emelésében, melynek alapzatán most már biztosan fejleszthető addig, míg majd a debreczeni egyetemnek kiegészítő részül csatolják ezt a remek gazdasági főiskolát.

Az igazgatóval, ki a dohánytermelesnek és kezelésnek európai hírű mestere, a dohánykísérleti telep érdekes pajtáit tekintgettük meg. Az ibolyaszagu dohánypárától mámorosodott a fejünk . . . Nagypipas urambátyámék aranyért nem adnák, ha ezekből a pajtákból vágathatnák tele a zacskót.

Az őszi alkony nedves, szürkefoltos homály csurapóját lassan-lassan a tájra borítja. Holdat, esillagot borulat takar. És oly szomorú érzéseknek van kiszolgáltatva az ilyen nedves zű homályban a lélek, mintha csak valamelyik kedvesünknek nyitott sirja szelén repesne. Nem látz semmi őszi virágot. Napfény nem aranyozza a tarlókat. Vadászok puskája bolondos nyulakra nem ropog. Szantóvető beres ilyenkor nem lütyörész . . . Csak a nedvességet érezed, csak a homályba fájdul bele a szemed és az őszi tapadós sar czupog a léptedre . . . Barátom! szomorúság, az elhagyatottság érzetének a hollója telepedik lelkedre . . . de, ó! . . . a villanyfény felgyult. Ragyogó, biztató sugarakat szór feléd a pusztaság közepén, hová az öserdőknek zugasát is hallod és egyszerre barátságosabb előtted minden. Emberek jövőjét-menését látod, tanyaházakat tavolebb és az ösvényt, melyen a czupogós őszi sárt kerülheted . . .

— Most pedig gyerünk a kaszinóba! kitűnő igazgató barátunk szólt így.

A családó tanároknak az erdő felé a remekül épített lakasuk. A kaszinó a régi telepen fekszik. Az ifjuság lakhaza és a majorság mellett, hol külön épületben laknak a nőtelen, fiatal tanárok, magyar gazda nevelésüknek megannyi aranypróbaszlopai . . . Az egyiknek a szobájából fiszharmonium zöngése hallszik . . . A kaszinó barátságos szobájában pedig nappali fényvel világít a villanylámpa. Az urak — mintegy 20—22 tagból áll a tantestület — itt gyűlnek össze estenként, a jól végzett munka után, tereferélni, újságot olvasni; no meg mint Hredieska tanár urék — kalabriászt fogni . . .

Meg a kis Kohn is előkerül — ő, mert a kis Köhnek mindenütt előkerülnek szép magyar földön — néhány sörös flakóval. Ezuttal ugyanis a kis Kohn, mint pinceszélegény és az intézeti vendéglősnek a hátramoszdítója, Gambinust helyettesíti . . . De azután rajta kívül több Kohn nem is igen kerül a határdombon belül.

És igen kedélyesen, kedvesen beszélgetünk a derék urakkal. Latolgatjuk a szép tervet, midőn a vasut a nagyerdőn keresztül döbörögve szalad az intézet felé és a nagy város szomszédságában nem lesznek ennyire elzárva a városi élet szórakozásaitól az urak . . .

Sőt kitűnő és kedves barátunk, Kerpely igazgató, mintegy a jövőbe látva, már építi is a nagyerdei vasut mentén ki — egész az intézetig a bájosabbnál-bájosabb villákat.

De ütött az óránk. Ismét kocsira kellett ülni. A magyar faj ezen meleg várából távoznunk kellett. Nehéz szívvel távoztam s ahogy a vasúthoz közeledtünk mind dermesztőbbnek, hűvösebbnek éreztem az éjszakát. Az imént még tiszta magyar családkörben voltam és az éjszakai zsufoolt vonaton ismét a világvásárba jutottam. Ezt pedig utálom, mint a sarat.

nemes Portörő Kelemen.

NAPI HIREK.

Szüret.

Az idén a tavaszi hideg időjárás miatt a szőlő 3—4 héttel később indult fakadásnak; a fejlődésnek a nyár sem kedvezett; augusztusban eső kellett volna rá, de nem volt egy szem is; azután szeptemberben, amelynek melege szokta megérlelni, megédesíteni a bogyókat. — rájött a háromszoros fagy: így most általában éretlen, fejletlen a szőlő. Jó meleg októberi napok kellenének, hogy valamicskét javulna a bor termés. Bizonyosan jobb időt várnak a szőlős gazdák is, akik ugyancsak későre tüzték ki a szüretelés napját. Így a köntöskertiek október 22, 23-ra, a hatvanutczai kertiek október 23, 24-re; ugy halljuk a tóczós kertiek is ekkor fognak szüretelni. És a többi? Vasárnap volt a legtöbb kertben erről a gyűlés.

Egy esperes választás izgalmai.

A bihari egyházmegye, halálózás folytán megüresedett esperesi székét most töltik be. Két jelölt van, a két nagyváradi református lelkész, de dacára a nagy testvéri szeretetnek, ezen esperesi választás sem esik meg izgalmak nélkül, ugyanis a „Nagyváradi Friss Újság”-ban a következő hírt olvassuk a választás folyamán bekövetkezett kényes koczódásokról:

„Boldog emlékü Szabó Károly székét most tölti be a bihari egyházmegye. — Két kandidátus van az esperesi székre: Csák Máté az egyházmegye egyik tanácsbírája és Sulyok István az egyházmegye jegyzője. A bihari egyházmegyébe tartozó községek most szavazgatnak. Tegnap leszavazott a nagyváradi is. Szokatlan érdeklődés mutatkozott a választás iránt, mert dr. Várady Zsigmond egyházi főgondnok igen hevesen agitált a Csák Máté érdekében. Szombaton estére is összehívta a presbitereket a lakására értekezletre és abból az indokból, hogy Csák Máté már tanácsbíró, válasszák meg a fokozatos előléptetés elve alapján őt esperesnek, Sulyok Istvánt pedig tanácsbírónak. A református egyház alkotmánya azonban nem ismerve az ilyen fokozatos előléptetést — a szabad választás jogával élt a presbiterium. Csák Máté mint idősebb nagyváradi lelkész és dr. Várady Zsigmond főgondnok elnököltek a választó közgyűlésen. Igen népes volt ez, mert olyan presbiterek is megjelentek, kik az előtt egyáltalán nem vettek részt az egyháztanácsülésén. Beadatott 31 szavazat és dacára annak, hogy maga az elnökölő dr. Várady Zsigmond is leszavazott a nagyváradi egyház 16 szóval 15 ellen Sulyok Istvánra adta szavazatát. Kellemetlen jelenet következett erre, mert ugy Csák Máté, mint dr. Várady Zsigmond bejelentették lemondásukat összes egyházi tisztségeikről. Dr. Várady Zsigmond megrongált egészségén kívül arra is hivatkozott lemondásában, hogy a választás eredménye bizalmatlanság személye iránt. Nos hát ez nem így áll. A nagyváradi egyházközség minden egyes tagja örömmel látta és látja továbbra is a főgondnoki székben dr. Várady Zsigmondot s reméljük, hogy ő továbbra is megtartja e dicszes tisztséget már csak azért is, nehogy akárkinek eszébe jusson lemondását a helyi képviselőválasztás előzményeivel összeköttetésbe hozni. Egyébként az egyházmegye

többi községeiben is Sulyok István mellett foglaltak állást.

Egy volt debreczeni királyi ügyész halála.

Széle skörben ösmerték Debreczenben Pognár Dénest, ki mint királyi ügyész huzamosabb ideig lakott városunkban. Pognár Dénés népszerű, rokonszenves férfi volt s Debreczenből neveztek ki s helyeztek át a nagyváradi táblához táblabírónak, ahol tegnap 58 éves korában meghalt. Az elhunyt táblabíró halála, ki sógora volt Szilágyi Dezsőnek, általános részvételt kelt ösmérősei körében.

Az uralkodóházat sértegető újság elkobzása.

A müncheni Jugend című hetilapot elkobozták Ausztriában, mert az uralkodó ház tagjait megsértette. A Jugendnek erre a két közleményére Münchenből teték figyelmessé a prágai „Politik“ című újságot, mely viszont az osztrák közönség figyelmét hívta fel rá. Így történt, hogy a Jugendet, amely már szerdán kapható volt minden trafikban, csak tegnap délután konfiskáltak. Azok a passzusok, amelyek miatt a konfiskálás történt, így szólnak:

Apró hirdetések a legfelsőbb körökből.

I. Egy osztrák főherceg unokai számára szerény családnál, amely inkább a nagy tisztességre, mint a berre tekint, ott hon keresetetik. Eddig a gyermekek semmit sem tanultak, de a koldulásban nagyon jártság és tápszüleiknek már most is hasznára válhatnak. Ajánlatok Hoffburg 111. jelzéssel a becsi főpostára kéretnek.

II. Egy osztrák főherceg fia, aki foglalkozására nézve főpinczer s jelenleg egy budapesti elsőrangú kávéházban van alkalmazva, változtatni akar a helyzetén. Elsőrangú bizonyítványok állnak rendelkezésre, epügy egy hamisított házasságlevél a szülők részéről. Az eredeti házasságlevél mint „Böles Nathan“-ban a gyűrű, valószínűleg elveszett. Becces czimek kéretnek „Noblesse oblige“ jellege alatt a budapesti főpostára.

Mikor lesz a közgyűlés?

Három ízben hasztották már el különböző okokból a szeptemberi közgyűlést. Most már végleg megállapították a közgyűlés határnapját. A gyűlés október hó 23-án délután 4 órakor kezdődik. A közgyűlés 3 esetleg 4 napig is eltart, amennyiben ekkor kezdik tárgyalni az 1903-ik évi költségvetést.

Kanyaró az Ohaton.

Az ohati belső iskolában a tanulók között tömeges kanyaró eset fordult elő, miért is a főorvos jelentése szerint az iskolát a polgármester bezáratta.

Hortobágyi csikósok Amerikában.

Pár év előtt egy amerikai vállalkozó két hortobágyi csikóst vitt magával Amerikába. A hortobágyi csikósok czirkuszokban léptek fel és az amerikaiak nagyon megszerették a szép, derék, aczélimu magyar fiukat. A csikósok is megkedvelték Amerikát és folyton irogatják a leveleket, milyen jól megy sorjuk. Naponként 6—8 forintot keresnek. Természetes, az ilyen levelektől kedvet kapnak az itthon

maradtak is és szeretnék Amerikába menni. Egyik hortobágyi csikós, Jancsó József, kinek testvérbátyja harmadik éve van a yankek között, ma fent is járt a polgármesteri titkári hivatalban és utbaigazítást kért, hogyan juthatna ő ki a dollárok hazájába? Csóka titkár igyekezett lebeszélni szándékáról, ne hagyja el a delibabos pusztát, de eredménytelenül; mert a derék, szép szál csikós legényt csábitják a czimborák és a dollárok, ezért egy időre kész elhagyni még a feleségét is. Az utbaigazított csikós most már utlevélért folyamodik és azután bucsút vesz a nagy Hortobágytól, a hol ha így változnak az idők és a 14 főre épített zsandár-kaszárnya is tető alá kerül, hova-tovább több lesz a zsandár és a pandur a nagy Hortobágyon, mint a pusztafia, a nyalka csikós.

Személyi hírek.

A kir. ítélőtábla tanácselnöke besenyei Széll Farkas hazaérkezett és átvette hivatala vezetését. — Király Gyula tanácsnok szabadságideje letelven, megkezdte hivatalos működését. — Gróf Szapáry Pál nagybirtokos, a nyírvisz lecsapoló társulat elnöke, Debreczenben időzik.

Országos agárverseny a Hortobágyon.

A delibabos Hortobágy pusztán e hó 22-én érdekes versenyzés lesz. Nem afele csikós juhász verseny, hanem igazi uri verseny, agársz verseny. Az országos agársz egyesület rendezti ott ezidei nagyversenyét. Szapáry Pál gróf az egyesület képviselőtében ma délelőtt hosszabb ideig értekezett a verseny rendezése ügyében Simonffy Imre polgármesterrel és Király Gyula gazdasági tanácsnokkal. A verseny programja még nincs megállapítva; de már azért is nagyon érdekes lesz; mert a nagy Hortobágyon még idáig ilyen versenyt nem tartottak.

Az öreg honvédek köszönete.

Vettük a következő köszönő sorokat: A tegnapi előadásra az öreg honvédeknek kiszolgáltattott 16 darab jegyekért köszönetét nyilvánítja Makó Lajos szinigazgatónak az elnökség.

Az utolsó koccintás.

Mayer Miksa ismert szegedi bankár tegnap vadászni volt Csengelén, Kállay főispánnal. A vadászat után az ebédnél, Mayer fölemelte poharát, hogy koccintson a főispánnal. Eközben hirtelen megtántorodott elesett s ott a helyszínén meghalt. Szívszélhűdés érte. Mayer ötven éves volt.

A szervezeti szabályzatok

módosítását még nem fejezték be. A tanács, mely első sorban végzi a módosítás munká-

itait, holnap, szerda délután e tárgyban újból ülést tart.

Eltűnt hetes.

Az Erzsébet-kávéház tulajdonosa, Fürt Béla még a reggeli órákban negyvenhat koronát adott át egy Leczin János nevű hetesének, hogy azon a pénzen különféle bevásárlásokat eszközöljön. Leczin eltávozott. Elérkezett a délután, az est is, de Leczin még nem tért vissza. — Elmaradása miatt nyugtalan gazdája jelentést tett a rendőrségnek, honnan azonnal keresésére indultak. Nem lehetetlen, hogy még az éj folyamán reáakadnak valamelyik csapszékben.

Debreczen népesedési mozgalma.

Az elmúlt szeptember hónapban Sár-váry főorvos jelentése szerint Debreczenben 117 fiú és 106 nő született. Összesen 223. Meghalt 61 fi és 93 nő, összesen 124. Hazasságra az elmúlt hónapban 32 pár lépett.

Megzavart nyugalom.

Éjjeli nyugalomból zavarták fel tegnap Makai Ferencz Apaffy-utcai lakost. Már ágyban volt, mikor a háza előtt keletkezett óriási lármára fölébredt. Megzavart éjjeli álma miatt bosszankodva, felöltözött és kiment, hogy az ott lármázókat csendre intse. Egy huszármester hősködött a háza előtt és pütyölte a cigányokat, a kikkel bizonyos differenciái voltak. Makai komólyan rászólt a vitézkedő őrmesterre, de pörüljárt, mert az őrmester dühe ellene fordult s a nála levő bottal úgy fejbe vágta, hogy Makai elszédülve bukott be a nyitott kapun. Tegnap reggel fején hatalmas sebbel jelent meg a rendőrségnél panaszt emelni a bántalmazó őrmester ellen.

Szomszédok véres harcza.

Egymás mellett tőszomszadságban van Kovács Imrénének és Matkó Mihálynak a tanyája az újfölőn, de azért sehogyse tudtak békességben élni. Örökös perpatvar után tegnap már fejszével rohantak egymásnak. Kovács Imre lova volt az oka. A tarlón legelősző ló behatolt a Matkó földjére, Kovács későn vette észre s mikor értelmet, Matkó már várta. Erős szóváltás keletkezett a két haragos közt s Matkó fejszét ragadva Kovács felé sujtott. Az elhajított balta Kovács bal kezét találta, a ki véresen menekült a dühöngő elől. A véres esetnek majd a bíróság előtt lesz folytatása.

Meglopott földbirtokos.

Deák István Csapó utcái földbirtokos tanyájáról januártól május elsejéig állandóan lopkodta valaki a különböző terményeket. Nehány métermázsa gabona tűnt el mindössze, de Deákot nagyon bosszantotta a dolog s esendőri nyomozást kért. A csendőrség a múlt héten ki is nyomozta a tettest Gyöngyösi Gábor böszörményt lakos személyében, a kinek orgazdája Vékony Mihály és neje böszörményi lakosok voltak. A jómadarak, kik régóta tuladtak a terményeken, beismerő vallomást tettek. Feljelentésük iránt a csendőrség intézkedett.

Szerencsétlenség a kefégyárban.

A Falk-féle kefégyárban tegnap végzetes szerencsétlenség történt, Matyas Antal fiatal 19 éves lakatos balkarját a gép szija elkapta és összezúzta. A súlyosan sérült ifjút beszállították a kórházba, hol dr. Kozma kórházi orvos vette azonnal ápolás alá.

Debreczen egészségügye.

Sárváry Gyula dr. tisztifőorvos a közgazgatási bizottság ülésén Debreczen mult havi közegészségi viszonyáról számolt be. Jelentése szerint a közegészségi viszonyok szeptember hónapban még kedvezőtlenebbek voltak mint az azt megelőző hónapokban. Járványszerű volt a hörg és bélhurut, azonkívül szörványosan a vörheny és hasi hagymáz. Vörhenyben 3 hagymázban 1 haláleset fordult elő.

A Debreczeni Műpártoló Egyesület

f. hó 12-én vasárnap délelőtt 11 órakor rendes közgyűlést tart a városháza nagy tanácstermében. Az ülésnek legfontosabb tárgyát a legközelebbi képziallítás előkészítése képezi, melynek érdekében buzgóan munkálkodik az egyesület. A kiállítás november hó elejére van tervezve és igen sikerültnek ígérkezik.

Az angol-klub

könyvtárából kikölcsönzött könyveket (különösen Kipling, Haggard, Dickens műveit) szíveskedjenek a kikölcsönzők Komlóssy Miklóshoz Bethlen u. 8. vagy az iparkamrához haladéktalanul beküldeni.

Krisztus glóriájának sugarai.

Irodalmi per ritkán akad nálunk. A magyar író nem tud hozzászokni — a felperességhez. Szegény jó Inezedi László perelt egyszer egy gazdag részvénytársaságot. Atyúirták valamelyik verset het kalenda riomba. Tíz koronát kért ezért a jogbitor lását. De nem adtak neki. Ekkor aztán pert indított s a bíróság 200 koronát ítél meg Inezedi részére, ezenkívül a részvényes társaság meg 500 korona költséget fizetett. Most Kiss József perli a Telefon Hírmondót, mert ez elmondta előfizetőinek a költő „Trombitás” című legújabb balladáját. Ez a per eszünkbe juttatja egyik debreczeni kiadónak irodalmi perét. Óhitű imakönyv címen könyvet adott ki, melyhez Roskovics, a híres festő Krisztus kepet festett ezer kor-ért. A könyv nem fogyott még el, hanem a képet, mely a kiadó raktárába külön volt elcsomagolva, megrágták az egerek. Mit tegyen a kiadó? Titokban újra megrajzoltatta a Roskovics-féle Krisztus-kép hű másolatát s annyi példányt nyomtatott belőle, a hány példány imakönyve még volt. A másoló remekül megoldotta feladatát, a másolat szakasztott olyan volt, mint az eredeti. Azaz hogy még sem. Mert a Roskovics-féde atyja nagyító üvegen át megolvasta a Jézus Krisztus feje köré fonódó glóriasugarakat és a másolaton tizenhat sugárral többet talált, mint az eredetin. Ez a tizenhat sugár Krisztus feje körül kerek ezer koronájába került a debreczeni kiadónak.

Debreczen a mult hóban.

A közigazgatási bizottság tegnap délután tartotta rendes havi ülését a városháza nagytermében. A pmesteri jelentés szerint le tartóztatott lopásért 1, okirahamisításért 1,

rendőri kihágásért 248 egyén. A városból eltolonczoltattatott 48, a városon keresztül tolonczoltattatott 25, Iparigazolványt 42 ízben adott ki a rendőr főkapitányság, amelyből 460 korona folyt be. A katonai létszám volt: Honvéd 568 ember 348 ló, közös 1040 ember 348 ló. A lakosság állami adó fejében befizetett 67,045 koronát.

Az utolsó szemtanu.

Az Aradi Közlöny írja:

Mikor évenként elérkezik az október hatodikai gyásznapi fordulója, nevezetes ember lesz id. Herold Antal, volt zsigmondházi vizimolnar, aki szemtanuja volt a vértanuk kivégeztetésének. Eddig ketten éltek még azok közül, kik ezt a borzasztó eseményt látták. Tarsa azonban a télen meghalt, s így most ő az utolsó szemtanu. Mig öreg társa élt, október 6-án mindig felkerestek egymást és mikor a gyászünnepeket ilyen együttesen résztvettek, mindenkor visszaidezték emlékeztükbe a szörnyű napot, és a vesztőhelyhez érve, minden esztendőben megmutatták egymásnak azt a helyet, ahol állva végig szemlélték a hősöknek borzalmas vértanui halálát. Most már csak egyedül maradt és úgy nyomja a szívét valami, hogy eljött hozzánk a szerkesztőségbe és jól esett neki visszaidézni a borzalmas emléket. Ezután elbeszélte — amint az ő előadása alapján már ismeretessé vált — hogy mint történt a kivégzés, melyet ő és molnarjai a közlelvő malomból néztek végig. Különösen meghatóan mesélte el, hogy D a m j a n i c h tábornok miképen küldte el feleségének n y a k k e n d ő j é t. Erről a tényről a vértanuk aradi szobrának leleplezése alkalmával beszélt Damjanichné val, ki akkor néhai Vég Aurél jószágigazgatónál lakott. Megkerdezte tőle, hogy a kendő eljutott e hozzá a gyóntató pap utján, kire, férje halála előtt bízta. Damjanichné igenlőleg intett és így szólt hozzá:

— Ebből látom, hogy ön tanuja volt a rettenetes eseménynek.

Ezzel elbucszott tőlünk a 81 éves Herold, s távozóban mondta, hogy nagyon szeretné még egyszer látni Damjanichnet.

Az adózók figyelmébe.

A városi adóügyszóltály tudatja, miszerint: A városi tisztviselők, nyug és kegydíjasok, valamint a tanítók fizetései után 1902. évre vonatkozó IV. oszt. ker. adó kivetési listajstrom 8 napi közszemlére és pedig f. év október hó 7 től 15-ig a városi szamvevosegnél kitetett, — saját érdekében ezt megtekinthetik és az elleni kifogásaikat a jelzett időben a kir. pénzügyigazgatóságnál megtehetik.

A kereskedő ifjak estéje.

A Bika-szálló disztermében zajos, színes, vidám élet volt vasárnap este. A kereskedő ifjak társulatának daloskőre rendezett mulatságot, és hangverseny előzte meg. A hangversenyt tancz követte mely reggelig tartott. Részt vettek a kütünonen sikerült estén: Asszonyok: Bihari Lajosné, Szépe Lajosné, Szele Lajosné, Balogh Kálmánné, özvegy Vrancsik Isvánne, Majer Aurélné, özvegy Kolossy Györgyné, Szücs Ferenczné, Medgyesi Sándorné, Zellinger Edéné, Barra Gyulané, Gulyás Károlyné, Ujvári Györgyné, Varai Jánosné, Reisinger Ignáczné, Ács Nagy Ferenczné, özvegy Eszlányi Jánosné, Stein Lászlóné, özvegy Urbanyi Ferenczné, Projánszky Orántné, öz. Rózsa Albertné, Jobbágy Ferenczné, Kiss Lajosné, Rozáry Sándorné, Püspöki Lajosné, Leányok: Klur Margit, Szele Julis-

ké, Molnár Gizella, Szöcs Mariska, Bodieleky Mártha (Nyiregyháza) Zellinger Vilma, Ujvári Margit, Várai Mariska, Reizinger Annus, Ács Nagy Mariska, Eszlányi Mariska, Medgyesi Irén, Kémeri M. Vilma, Ujvári Mariska, Rózsa Teréz, Kiss Erzsike, Sary Róza, Karakas Mariska, Kosárka Lujza, Püspöky nővérek, Zvolenszky Mandika, Zvolenszky Piroška.

Nagylopás egy porcellán kereskedésben.

Andre Gyula nyiregyházi porcellánkereskedő reg idő óta tapasztalta, hogy finom majolika tárgyai a raktarból eltűnnek. A napokban végre megtudta, hogy Göresös Lajos segédje hordja el és Debreczenbe küldi. A nyiregyházi rendőrség utján megkereste a debreczeni rendőrséget, melynek kiküldötte Göresös Lajos anyjának házána házkutatást tartott és ott mintegy 200 darab 600 kor. értékű majolika tárgyakat találtak. A meglöpött kereskedő miután az ellopott tárgyai megkerütek, visszavonta a feljelentést segédje ellen aki külföldben tegnap bevonult a katonasághoz.

Debreczeni ingatlanok forgalma.

Nagy Sándor és neje Balla Julianna veszik a debreczeni 1944. sztkvben 9798. hrsza. foglalt 537 négyszögöl ujosztású földet id. László Andrásról 200 kor. — Öz. Juhász Józsefné Gombos Julianna veszi a debreczeni 6431 sztkvben 10147 hrsza. foglalt 8 hold 314 négyszögöl ujosztású földet Dr. Nagy Lajos ügyvédől 6000 kor. — Kalmár Jánosné Révész Anna veszi a debreczeni 5742 sztkvben foglalt Csillag utca 24. sorszámú házat a debreczeni első takarékpénztártól 3800 kor. — Kompanes József és neje Tóth Ilona veszik a debreczeni 2993 sztkvben foglalt Homokkert-utca 107. számú házat Hajdu Julianna Bornyi Sándorné és társaitól 6300 kor. — Szilágyi János és neje Toth Zsuzsanna veszik a debreczeni 5175 sztkvben foglalt 913 négyszögöl teglaskerti szölőt a debreczeni első takarékpénztártól 1150 kor. — Kovács Mihály és neje Tömösvari Julianna veszik a debreczeni 4571 és 5453 sztkvben foglalt összesen 28 hold és 69 négyszögöl ujosztású földet Pap Pétertől 19000 koronáért.

Dr. Uy Kálmán

Karlsbadban furdőorvosi működését ez idén befejezven, hazaérkezett, orvosi gyakorlatát Kossuth utca 45 sz. házána újra folytatja.

SZÍNHÁZ.

Műsor:

Kedd: (harmadszor) Lotti ezredesi.
Szerda: Fernande és a földalatti Páris.
Csütörtök: San-Toy.
Pentek: (először) Rejtett arc.
Szombat: Katalin.
Vasárnap: d. u. Romeo és Julia.
Este: (először) Régi szerető.

(A gyász emlékére . . .)

Az aradi gyásznapi évforduló estélyén Kurucz Feja Dávid került színre, mely előtt Palágyi szavalta el a R á k o s i Viktor fohaszát.

A padsorokban bőven megfértek a 13 egyenruhás honvédek az igazgató kedvezménye folytán. Félig üres, vagy ha jobban

tet-szik és hangzik : felig telt volt a házképe, ha valami majomembert mutatott volna be az igazgató, bizonyosan szaporábban gyűltek volna.

A kegyelethez nemes érzés is kell, már pedig a mai közönségnek romlott az izlése, az érzése ; de azért az az egész napon át tapasztalt és a hűvös estével koronázott közönség nem kisebbíti a vértanúink nagy emlékét. Magas sziklaorom ez a törpe kor felett.

Kinzások az orosz börtönökben.

Az odesszai börtönben ismét kegyetlenül megkínózták a politikai foglyokat. Odessza város főnöke, gróf Schuwalow már a múlt esztendőben kitünt vörös hőstettével. Szaporodtak azok az esetek, amelyeknél politikai vádlottakkal kegyetlenül bántak és házkutatásoknál artatlann emberek is megkínóztak.

Amde ez, amelyet Shuwalow most megcselekedett, előbbi gaztetteit mindenben felülmúlja.

A borzalmas eset azzal vette kezdetét, hogy az odesszai politikai foglyok éhségsztrájkot kezdeményeztek. Ezzel az éhezéssel a felsőbb hatóságot kényszeríteni akarta arra, hogy egy Kotsajan nevű fogoly társukat, aki súlyosan megbetegedett, úgy, hogy műtétet kellett volna rajta végezni, a kórházba szállítsa. Egy erre vonatkozó kérvényt a betegnek az odesszai rendőrhatalom visszautasította.

Nem maradt más hátra, minthogy ilyen együttes tiltakozást rendezzenek a többi foglyok. A börtönorvos kijelentette, hogy a piszkos fogolycellában a műtét halálos eredménnyel járna.

E kijelentés alapján 150 férfi és 20 női fogoly a rendőrfőnökhöz együttes kérvényt nyújtott be, amelyben a betegnek a kórházba való szállítását követelték. A rendőrfőnök azt válaszolta, hogy a kérvényt csak akkor veszi figyelembe, ha a foglyok nem követelik, hanem könyörögnek neki fognak.

Erre a válaszra a foglyok kimondták, hogy nem esznek, nem isznak, inkább meghalnak beteg fogolytársukkal, sem hogy a csári hóhérokkal szemben megalázkodjanak. Ez volt az a pillanat, amelyben gróf Schuwalow és társai, Strakow titkos tanácsos és Pollan rendőrfőnök kitehettek magukért. Elhatározták, hogy a foglyokat mindenáron megtörik. Az éhezés tizenkettedik napján, augusztus 21-én éjjel, a börtönudvarba hat kocsi hajtott be.

Ezekben a kocsikban az éhségsztrájk vélt előidézőit a különböző városi börtönökbe szállították.

A most következőkre már napok óta folyt az előkészületek. A börtönök folyosói katonákkal voltak megtömve. A börtöncellákból minden megmozdíthatót kivettek.

Csak az ágyakat hagyták bent, mert azok a padlóhoz voltak erősítve ; még az ablakfakat is kiszedték, hogy a szerencsétlen aldozatok ne védhessék magukat. Több éjszakan át — írja az elszállított foglyok egyike — reszkettünk a hidegtől. A sztrájk második napja nyugalommal folyt le, írja tovább. A börtön kórházban a betegek egy részét kiszállásolták és hirtelen jött, hogy este a már megbetegedett foglyokat oda szállítják. Elhatározták, hogy ez ellen védekezni fognak. Egész este a foglyok nagy izgalomban voltak. Nem tudom biztosan, hogy a rendőr katonák mikor érkeztek meg. A fegyveres katonák számát megszorították. A rendőr-

katonákkal egyidőben megjelent a börtönben Strakow titkos tanácsos, a rendőrfőnök és segédje, ugyszinten Johanno orvos. Most kitünt, hogy a vélt igazgatókat erőszakkal akarták elcipelni.

Ilyeneknek mondta a fegyház-felügyelő Jaffe, Taratuta, Jankelevits, Winiczky Jeitlin és Ginsburg nevű társainkat. Ezeket akarták első sorban a fegyház irodájába czipelni. Ginsburg, aki a terven hamar átlátott, elkeseredten védekezett. Tizenkét rendőrkatonára rohant rá, de ő minduntalan lerázta őket magáról. De végre sikerült őt földhöz vágni és eszméletlenül tenni. Erre az összes cellákban elkezdtek a foglyok dörömbölni és ordítani. Az egyik fogoly betörte cellája ajtajának nyílását és azon át kiáltott a folyosóra. A fegyház-felügyelő megfenyegette, hogy bilincsekbe veri. De a fogoly nem hallgatott rá, hanem torkaszakadtából kiáltotta.

— Gyilkosok ! Ti embereket öltök !

Hirtelen kinyitották a rendőrkatonák a cellájukat. Rávetették magukat. Agyba-főbe verték, úgy hogy eszméletlenül elterült a földön. De ismét feléledt. Ismét kiáltani kezdett. Erre kendőt gyömöszöltek a szájába és közbe ütöttek verték, hogy valóságos vértócsa tamadt körülötte, de ez nem volt elég. Megkapták a lábát és így vonszolták végig a köfolyosón a lépcsőig. Megkínóztva, összetörve, a hideg cellaköveken henteregve, bizony igen kevesen fogják közülünk viszontlátni az életet és szabadságot. Ime, így bannak a csár birodalmában azokkal, akik a szabadságért küzdenek.

Egy híres magyar agarászról.

Dr. Rodiczky Jenőnek „A hazai vadászat multjából és jelenéből” című műve megjelent munkájában olvassuk a következőket Reecsky Bandiról, a legendás híru agarászról.

Egy ízben a bufelejto esőndes Reecskynak igen rosszul festett. Jatek végén tartozása fejében tizenket tehenet vagy négy agarat ajánlotta föl nyertes ezimborájának, ki maga is agarász lévén, kapva kapott az alkalmon, hogy a Reecsky híres agaráiból szerezhessen. Valasztása az agarakra esett, mire Reecsky kikötötte, hogy új gazdájuk személyesen jöjjön el értök. Reecsky azonban csakhamar megbanta ígéretét, melylyel billikomos agarai más kezere kerülve, leverhették a megmaradandókat. Ezt minden áron meg kellett akadályozni. Reecsky tehát könybe lábbadó szemmel össze-vissza ölte eikarttyazott kedveltjeit szatan felakasztotta őket, mert hát az dukál az agarának, nem az agyonlövötes. Midőn a szerencses nyerő jött az agaráért, azok ott lógtak szomoruan a kutágason és Reecsky valig biztatta, hogy hát csak rakassa kocsira, mert ő az ígéretét be akarja váltani ; de azt, hogy élve adja oda a négy agarat, nem ígerte.

De hát Reecskynak megboesatottak meg vaskosabb cselekedeteket is, Mikor 1848-ban fölkerült népképviselőnek Pestre, mikent a középkori nemes a soymat magával vitte a templomba, ő is magával hozta kedvelt agarait, melyek természetesen sok kárt okoztak itt a kortársakodó sváboknak, eszeveszetten futkározzván útvetvényeikben. Emiatt fel is förmedtek, s egy ízben plane elfogták a Reecsky agarait s panaszzsal járultak az alispán elé. De Nyary Pál nem üldözte úgy a kutyákat, mint a mai nap szokas. Reecskynak mi baja sem történt sőt a szatkozodó svábok kerültek hűvösre azért, hogy a nemzeti egyik képviselőjét sertegették.

Reecsky Bandi a debreczeni országgyűlésen is megjelent agaráival és szabadságharcunk leáldozása után, hol itt, hol ott kopogtatott be a billikomos agarakkal, melyeket abban az időben, midőn az önkény elkobozt, a löfegyvereket, új dicsfény kezdett környezni. Az agarászok ama szomorú napokban messze földről sereglettek össze, hogy fölhajtsák vaczkából a nyulat és kipróbálják egymás agarait, ki „győzős” ki pusztán „sebes”, vagy pedig „mohó”. Melyik kapja el a nyulat „zsinórban”, melyik vág „keresztbe”, melyik „karikára”, melyik viszi orrán a nyulat, melyik billenti meg csak, hogy „elállva”, szegyenkezve a nyereghez szorul. Mikor Toviknak, az ősi kastélynak fénye kialudt, Reecsky hol az egyik, hol a másik jó barátjához látogatott el agaráival, — akáresak hajdanában az elszegényedett nemes az ő solymával — egyedüli nemesi attributumával, — míg faradt fejét 1886-ban nyugalomra hajtá . . . Fuit, — irhatták volna az ő fejfájára is . . .

CSARNOK.

Vaterloo.

Ereckmann—Chatrián elbeszélése után fordította : ifjabb Möricez Pál.

Mind közelebből morajlott az „éljen a császár” ! kiáltás. Már látszott a mi támadó oszlopunknak az ele. Átvágtak a kis pi-czon Fekete és tépát volt a zászlójuk. Bekanyarodtak a mi utcánkba.

A poroszok retiráltak. Mi is szivesen lemasztunk volna, de a kartácstüz miatt 2-szer 3-szor is megállott a hadoszlopunk. Az orditozásba, sikoltozásba ágyu hős vegyült. Czebede addig-addig tekintgetett ki, míg végre lemasztott a lajtorján. Ekkorra a mieink is a csür elé értek. Mi is bemásztunk, tovább ügyet sem vetettünk a bombaszilánkoktól sérült ezimboráira, kik közül többen szívzakasztó hangon jajgattak és könyörögtek, ne hagyjuk el őket. Vigyük magunkkal őket.

Ilyen az ember. A félelemtől egész elvadul.

Kesőbb ugyan szegyejjük az ilyen utálatos eljárást. Sokert nem adnánk, ha akkor bátrabbak, emberségesebbek lettünk volna. De már ez késő.

19.

Igy mi csak hatan távoztunk a csürből, melyet alig egy órával előbb 15-en szállítottunk meg. Buche, Czebede és én az életben maradtok között voltunk, szóval mi pfalezburgok idáig szerencsések voltunk.

Odakint levén, a harcászlophoz kellett esatlakoznunk.

Holttesteken lepegettünk, mindenütt puhara léptünk. Nem ügyelt rá senki, hogy valamely sebesültnak az arcára, mellere vagy más tagjára léptünk. Csak haladtunk előre. Másnap tudtuk meg, hogy az utcán és a hídán így halomra lőtt poroszokat a mi ágyunk kartácsoltak le, mely ágyuk a templomnál voltak felállítva. Ezek a konok emberek készakarva pusztultak el.

De Blücher is hasonlóval akart fizetni, de ahelyett, hogy a hidra tódultunk volna, jobbra s balra huzódttak bennünket, a folyómenti házak megszállására. Az átellenes ablakokból a poroszok keményen lövöldöztek reánk. De midőn mi is fedezéket találtunk a házakban, olyanayira tüzeztünk a tüzerészőkre, hogy kénytelenek voltak az ágyuval visszahuzódni.

Folyt. köv.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkkel szedett minden szó 2 fillér.

Ninesen ajándék!

ezt kizárják legolcsóbb araink. Divatos női ruhakelmék, díszek, Barchetek, kendők, meleg alsók **Boros Testvérek** nődivat áruházában Debreczen Kossuth-u. 6.

Fiatal fűszeres segéd

és egy tanuló teljes ellátás mellett azonnali belépésre felvétetik Klein fűszer üzletében Miklós u. 22.

Kevéssé használt

teljesen kijavított **vetőgépek** Klein Jakab gépraktárában a nagy tőzsde udvarán feltűnő olesó árban kaphatók, ugyanott kovács szerszámok és egy vasesterga pad olesó eladó.

Egy bores pince kiadó. — Értekezhetni Kossuth-utca 15.

Eladó hordók teljesen újak 700 literig, értekezhetni a kiadóhivatalban.

Eladó Tizenhárom város-u. 6 sz. ház ondódi földjével. Értekezhetni Loránffy-u. 27.

Használt de jó karban levő **mosógépet** megvételre keresek. Balogh Jánosné Derecske.

Szőlőkaróknak, lugasnak, haszonra való és tüzi tölgyfák a Nagyföldi erdőn vágatnak és a helyszínen eladásra boesátatnak. Szőlőkarók csak megrendelésre készülnek. Értekezhetni a lap kiadóhivatalában, hol a megrendelések is előjegyeztenek.

Eladó vagy kiadó.

A vasut és esonakázó tö mellett gyárhelyiségnek, ipartelepnek alkalmas új épület, ugyanott lakások is kaphatók. Értekezhetni Kétmalom-u. 11.

1214—1902.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. jbiróságnak Fh. 510/5—1902. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Bódogh Zsigmond depr. lakos részére Vida Péter vámospécsi lakostól 160 kor. tőke, ennek 1901. okt. 22-től számítandó 8% kamatai s eddig összesen 13 kor. 20 fl. perköltség erejéig 1902. aug. 17-én bíróilag lefoglalt és 850 koronára becsült szarvasmarhák, lovak, szárnyasok, termények, takarmány és egyéb ingóságok 1092. évi okt. hó 13-án d. e. 8 órakor kezdetét veendő és Hajdu Vámospécs határában, Bódogh Zsigmond tanya birtokán levő alperes lakásán megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognakadati. Debreczen, 1902 szept. 24-én.

Török Péter bir. küldött.

Több

száz vég meglepő jó minőségű

jó mosó Barchet

métere 21 krért.

Mosó bársonyok

óriási választékban

métere 75 krért.

kaphatók 1.

Bosznay J. és Társa

divatruházában Kossuth-utca 5. sz.

Dávid Jakab

vaskereskedő

Debreczen, Piac-u. a Vecsey házban.

Ajánlja dusan berendezett raktárát, rudvas, lemezfélek, szerszám, vasalás, konyhaberendezés, takaréktűzhely, kályha és minden e szakmába vágó árukból. (10-6)

Szolid árak és figyelmes kiszolgálás mellett.

Megérkeztek

a legújabb

női ruhaszövetek

francia flanelk, mosó velezek, szőnyegek

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai

vászon készfelnemű raktárába Debreczen, Kistemplom bazár.

A pozsonyi gazdasági kiállításon arany érdemmel kitüntetett:

Rimaszombati Conservgyár részvénytársaság

ajánlja mindenféle gyümölcs, főzelék, cukrozott gyümölcs, hus-conserv kiváló minőségű készítményeit, igen jutányos áron, ismét eladóknak megfelelő árendeménnyel.

Árjegyzéket kívánatra azonnal küld az Igazgatóság. 10-2

Pártoljuk a helyi ipart!

Szőlőtermelők

figyelmébe!

Van szerencsém a t. szőlőgazdák becses figyelmébe ajánlani saját gyártmányu

borsajtóimat,

melyek kitűnő minőségűek és háromszoros áttétellel van ellátva, úgy hogy eddigi bármilyen gyártmányu sajtónál nagyobb erőt kifejts annak dacára, minél erősebben szorít, annál könnyebben hajt. Ne vásároljon tehát senki addig borsajtót, míg személyesen meg nem győződött a nálam állandóan készülő és raktáron levő kész borsajtók ezen rendkívül praktikus előnyeiről, már csak azért is, mert mindezen előnyök dacára **rendkívül olesó árban** árusítom ezeket, hogy ezáltal hasznos szolgálatot tehessenek a szőlőgazdák enemi érdekeinek előmozdítására.

Számos megrendelést kérve, vagyok mély tisztelettel **PREIZLER MÓR** (6-4) műlakatos Debreczen, Deák Ferenc-utca 22.

Pártoljuk a helyi ipart!

Minden külföldinél jobb és olesóbbak!

Bebizonyított dolog, hogy a

a „Debreczeni Vasöntőde és Géplakatoság“

aranyéremmel kitüntetett ék szerkezetű, erőátételes

Borsajtóinál

nagyobb erőfejtés már csak víznyomású présekkel lehetséges.

Nem vásári lakatos áru!

minden részében szakszerűen készített erőteljes gépezetek, melyek feltétlen jóállással egyedül a gyártelepen kaphatók: Péterfia, Hadházi utcában. 6-4.

Unghváry László

(Czegledi) 300 fős bor termő szőlőtelepnek, továbbá gyümölcs- és szőlőiskolájának, árjegyzéke megjelent, hol 5 krajczártól felfelé nincs csemeté, 2 forinttól felfelé sima és gyökere szőlőesszók. továbbá —10—18 forinttól felfelé saját termékétől finom újborok kaphatók. Ezenkívül mindenféle gyümölcsivadonca, akác- és gleditschia-csemeték kény. kény.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostávtól szemben.